

Motion till riksdagen 2018/19:699

av **Heléne Björklund m.fl. (S)**

Minska utsläppen av mikroplast

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kraftfullt och skyndsamt verka för att minska utsläpp av mikroplast och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Mikroplast är ett samlingsnamn för små plastfragment som bildas oavsiktligt när plastföremål slits eller när vi inte återanvänder, återvinner eller slänger plastmaterial på rätt sätt utan plasten blir skräp som successivt bryts ned till mindre och mindre bitar i naturen. Det finns också plast som från början tillverkas som små pellets eller korn, till exempel i hudvårdsprodukter och hygienprodukter.

Mikroplaster tycks kunna skada vattenlevande organismer både fysiskt och toxikologiskt. De misstänks även kunna fungera som bärare av miljögifter.

Nu har forskare också funnit att vi får i oss mikroplaster direkt från vårt dricksvatten. En amerikansk forskningsrapport undersökte förekomsten av mikroplaster i dricksvattnet i flera länder. I USA fanns mikroplastpartiklar i 83 procent av proverna och i Europa i 72 procent av proverna. Europeiska länder hade klart lägst andel förorenade prover jämfört med övriga områden som undersökts, ändå hittades plast i 72 procent av proverna tagna i Slovakien, Storbritannien, Tyskland, Schweiz, Irland, Frankrike och Italien. Sverige fanns inte med i undersökningen.

Sedan tidigare har det visat sig att vi får i oss plast genom maten vi äter och till och med genom luften vi andas. Det har hittats mikroplast i till exempel musslor, ostron, havssalt och honung. Det finns också otroligt mycket fibrer i luften, inte minst från kläder, som vi andas in.

Ungefär 40 ton mikroplast från kosmetiska produkter beräknas årligen nå Östersjön. Men dessa mikroplaster utgör enbart en liten del av alla utsläpp. Det är ett hälsoproblem, för plastpartiklarna kan föra med sig gifter som tas upp av kroppen. Dessutom vet vi inte tillräckligt om plastens egen påverkan på kroppen.

Forskning visar också att partiklarna inte bara orsakar problem för människor, utan även för djur. Det larmas om fiskar som får i sig plast och svälter ihjäl när deras

magsäckar fylls upp med plast istället för plankton. Mikroplasterna ansamlas i fettvävnaden hos djur och för ofta med sig miljögifter, exempelvis tungmetaller och dioxiner. I slutänden är det alltså den plast vi människor tillverkar, köper och slänger som kommer tillbaka till oss genom vår mat, luft och vårt vatten.

Exakt vad det innebär för människor att få i sig mikroplast eller de ännu mindre nanoplasterna vet inte forskarna i dag. Men studier på mänskliga celler i laboratorium har visat att de allra minsta partiklarna, nanopartiklar, kan störa andningsfunktionen.

För tillfället föreslår regeringen ett nationellt förbud mot plastpartiklar i ”kosmetika som sköljs av”, ett förbud som redan införts i Storbritannien och USA. Mycket mer måste nu göras.

I den första övergripande kartläggningen av källor till och spridning av mikroplaster i Sverige som Naturvårdsverket gjort i samarbete med bland annat Havs- och vattenmyndigheten dras några mycket viktiga slutsatser. Vägar och däck är den absolut största källan till utsläpp av mikroplaster, därefter kommer konstgräsplaner och industriell produktion och hantering av primärplast. Även tvätt av syntetfibrer, båtbottnfärg och nedskräpning bidrar.

Regeringen måste fortsätta att verka för att stoppa spridningen av de skadliga mikroplasterna och utreda möjligheterna att minska utsläppen från främst vägar och däck samt konstgräsplaner. För att på längre sikt förhindra att mikroplastutsläpp uppstår och att spridningen reduceras är kunskapsuppbyggnad central, liksom dialog och information för att medvetandegöra berörda aktörer om mikroplastproblematiken.

Heléne Björklund (S)

Johan Andersson (S)

Lars Mejern Larsson (S)